

SCHIȚĂ
privind activitatea științifico-managerială a dlui Petru COCÎRȚĂ,
*dr., conf. cerc., cerc. șt. coord., academician al Academiei Internaționale de Informatizare
asociată ONU, eminent în protecția mediului din Republica Moldova*

Domeniile preocupărilor sale științifice sunt biologia și biochimia plantelor, fiziologia și biochimia algelor, calitatea apelor și protecția bazinelor acvatice, monitoringul și managementul ecologic, ecologia și protecția mediului, standardele și legislația de mediu, dezvoltarea durabilă.

S-a născut la 4 februarie 1947 în s. Cărpineni, raionul Hâncești. A trecut prin calvarul stalinist, fiind deportat, cu familia, la vârsta de doi ani în Siberia.

A absolvit școala medie din s. Cărpineni și Universitatea de Stat din Chișinău (cu mențiune), după care este doctorand la Grădina Botanică a Academiei de Științe a Moldovei și Institutul de Hidrobiologie al Academiei de Științe a Ucrainei (1970-1973).

În anul 1974 susține cu succes teza de doctor cu tema „*Algele cianofite - provocatoare de înflorire a apei în bazinele acvatice din Moldova și relația acestora cu azotul*”. Din a. 1983 deține titlul de cercetător științific superior (conferențiar cercetător).

În perioada anilor 1973-1976 activează în calitate de cercetător științific la Grădina Botanică AȘM, apoi lector la Universitatea de Stat din Chișinău (1976-1977). În această perioadă a contribuit în mod inovativ la dezvoltarea în Republica Moldova a noi direcții de cercetare – fiziologia și biochimia algelor, metodologii noi de cultivare și de cercetare a algelor (acvacultura, fitotehnia, bioindicația, programarea matematică a experiențelor etc.), la pregătirea specialiștilor de înaltă calificare pentru URSS, Republica Democrată Germană (RDG), Vietnam ș.a.

Ulterior, direcțiile noi de cercetare - acvacultura, fitotehnia, bioindicația și altele, au fost concepute și promovate pe scară largă la Universitatea de Stat din Moldova, Institutele de Microbiologie, Zoologie, Institutul Național de Ecologie și Întreprinderea de Stat „Acvacultura-Moldova”.

În anii 1977-1990 este cercetător științific superior, șef de grup la Filiala din Moldova a Institutului Central de Cercetări Științifice în Domeniul Utilizării Complexe a Resurselor Acvatice, transformată din a. 1986 în Filiala din Moldova a Institutului de Cercetări Științifice în Domeniul Hidrotehniciei și Meliorației din Ucraina. În această perioadă Domnia sa, în colaborare cu savanții din centrele științifice din țară și de peste hotare (Belarus, Israel, Franța, România, SUA, Ucraina ș. a.) a dezvoltat și argumentat un șir de concepții și legi, acte normative în domeniul ecologiei acvatice și protecției mediului, printre care:

- principiile și aprecierea normelor de calitate a apei în sistemele de irigare prin picurare (1983, 1986), în sistemele de infiltrare artificială a apei (1985) și în sistemele zootehnice (1989), precum și în cazurile de utilizare pentru irigare a apelor mineralizate din zona de Sud a Republicii Moldova (1991);
- elaborarea noilor principii și reglementări de combatere a concreșterilor biologice în sistemele de irigare prin picătură (1988);
- elaborarea unui nou standard privind calitatea apei pentru irigare în țările CAER (1986) și altele.

În perioada 1990-1991 a fost șef de Direcție Știință, monitoring și normative ecologice a Departamentului de Stat pentru Protecția Mediului și Resurse Naturale. În anii 1991-2006 este director de Centru, prim-director adjunct știință, șef de laborator la Institutul Național de Ecologie, fiind unul din fondatori. După perioada de restructurare a instituțiilor de cercetare din Republica Moldova (începutul anului 2006) și contopirea Institutului Național de Ecologie cu Institutul de Geografie al Academiei de Științe a Moldovei activează, până în anul 2015, în calitate de șef de laborator la Institutului de Ecologie și Geografie al AȘM, iar apoi cercetător științific coordonator în același institut.

De menționat că, în perioada de independență a Republicii Moldova devine expert în domeniul mediului la nivel național și internațional. Este nominalizat ca: membru al Colegiului Departamentului de Stat pentru Protecția Mediului și Resurse Naturale în anii 1990-1993; coordonator și responsabil național la elaborarea și implementarea Comenzii de Stat privind cercetările științifice fundamentale și prioritare la compartimentul „Protecția mediului” (1990-1995); membru al Consiliului Științific al Institutului Național de Ecologie (1991-2006); expert național în Programul Dunărean de Mediu (1992-1998), coordonator național al Programului „*Anul European de Conservare a Naturii – 1995*” („*ENCY - 95*”) al Consiliului Europei (1994-1995); consultant național al UNEP, ELI/PAC (Nairobi, Kenya) și efectuează analize a legislației de mediu (1994-1995); Punct Național Focal al Agenției Europene de Mediu (Copenhaga, Danemarca), (1993-2006); coordonator și responsabil național privind elaborarea și implementarea programelor unificate de supraveghere a mediului în bazinul r. Prut (1993-1994); coordonator și responsabil național privind colectarea, generalizarea și prezentarea datelor pentru Rapoartele Pan-europene de Mediu (Bruxelles, Copenhaga, 1993-2003); Punct Național Focal la GRID-Arendal, (UNEP), Norvegia (1994-2012); reprezentant național în Grupul de lucru al CEE ONU pentru elaborarea proiectului Convenției privind accesul la informația de mediu, participarea publicului în luarea deciziilor și acces la justiție în materie de mediu (Arhus Convention, 1997-1998); membru al Consiliului Director al INFOTERRA (UNEP), 1998-2000; Expert național în proiectul TACIS „*Development of Common Environmental Policies in the NIS and Mongolia*” (Reevaluarea legislației actuale a Republicii Moldova privind conformitatea (armonizarea) cu legislația privind calitatea apei a Uniunii Europene și reevaluarea necesităților instituționale), 1998-1999; membru al Grupului de lucru Monitoring ecologic al Comitetului de politică de mediu al ONU (2000-2006); consultant național în Proiectul DANCEE (Danemarca) „*Implementarea Convenției Arhus în Moldova*” (2000-2003); Punct Național Focal în proiectul TACIS „*Strengthening environmental information and observation capacity in NIS*” privind susținerea cooperării cu țările CSI și a contribuției la pregătirea Raportului Pan-european de mediu de la Kiev (2001-2003); membru de Onoare al Mișcării Ecologice din Moldova (2005); expert național la pregătirea Rapoartelor Globale de Mediu (Geneva, 2000-2007); coordonator al Punctului Național Focal INFOTERRA (UNEP, 1993-2014), membru al Consiliului Științific al Institutului de Ecologie și Geografie (2006-2015); reprezentant al Ministerului Mediului la Centrul de Acreditare în domeniul Evaluării Conformității Produselor (CAECP) din Republica Moldova (2006-2014), expert internațional al Zoï Environment Network (Geneva), 2010-2014, etc.

Activitatea științifică și cea de expert a dlui P. Cocîrță s-a soldat cu numeroase publicații și elaborări importante. Este autorul și coautorul a unui șir de documente legislativ-normative din Republica Moldova: Legea privind protecția mediului înconjurător (1993), Regulamentul Sistemului de Monitoring Ecologic Integrat (1998); Programul Național Strategic de Acțiuni în domeniul Protecției Mediului Înconjurător (1995); Rapoarte naționale privind starea mediului în Republica Moldova, care se elaborează anual din 1992 și până în 2006, 2007-2010; Programul Național de acțiuni pentru combaterea deșertificării (2000); Primul Raport Național, Strategia Națională și Planul de Acțiuni privind Conservarea Biodiversității în Republica Moldova (2000-2001); Programul Local de Acțiune pentru Mediu (2004); Ghid pentru autoritățile locale: Dezvoltare Durabilă. Probleme și căi de rezolvare (2005); Planul Local de Acțiuni de Mediu. Comuna Bulboaca (2005), Sisteme și informații electronice de mediu în Republica Moldova (2007); European neighbourhood and partnership instrument – Shared environmental information system. Republic of Moldova country report. Chisinau, January, 2012; Metode și echipament de colectare a artropodelor. Ghid științifico-practic (2014); Legislația ecologică a Republicii Moldova. Catalog și Ghid științifico-practic al documentelor – 2008, 2015; ș. a.

Este coautorul și contributorul la unele documente importante internaționale: Convenția ONU de la Arhus, Danemarca, 1998, Rapoartele de baza în probleme de monitoring și evaluare a apelor subterane transfrontaliere (5 volume), Geneva, Elveția, 1999, Rapoartele Pan-europene de Mediu, 1995, 1998, 2003 ; Rapoartele Globale de Mediu, 2003, 2007 și 2012 și altele.

În perioada 2000-2001 a contribuit la elaborarea volumului 3 „Localitățile Moldovei” prin prezentarea materialelor privind istoria s. Cărpineni. Din 2020 inițiază publicarea unei colecții de materiale sub genericul „Comuna Cărpineni. Geneza neamului”, care include volume privind evoluția genealogică (circa 200 de ani) a unor neamuri – Bîrdan/Bârdan, Cocîrță/Cocârță, Buhnă, Ciubotaru – Baltă și altele.

În total până în prezent dispune de peste 570 de publicații științifice (articole, 97 monografii, culegeri și cărți) și circa 160 de publicații populare. Materialele publicate sunt disponibile în circa 20 de limbi ale lumii (română, ucraineană, rusă, engleză, franceză, spaniolă, chineză, arabă, etc).

Concomitent cu activitatea de cercetare dl. Petru Cocîrță participă activ la procesul de educație și instruire: la Universitatea de Stat din Moldova (1976-1980) - pregătirea specialiștilor în domeniile botanica, hidrobiologia și protecția mediului cu abilitare generală de profesori în biologie și chimie; la Institutul Național de Ecologie (1996-2005 – pregătirea doctoranzilor în domeniile protecția mediului, ecologie și geografie; la Inspectoratul Ecologic de Stat (2003-2006) - cursuri de perfecționare a cadrelor de înaltă calificare pe domenii „Monitoringul ecologic” și „Protecția mediului”; la Institutul de Ecologie și Geografie și la Universitatea Academiei de Științe a Moldovei (2006-2018) - pregătirea specialiștilor licențiați, masteranzilor și doctoranzilor în domeniile protecția mediului, ecologie și geografie; etc.

Dl. P. Cocîrță este activ și în viața socială. În anii 1975-1989 a fost președintele Secției (departamentului) pentru tineri savanți și specialiști în domeniul mediului la Societatea Obștească pentru Ocrotirea Naturii din Moldova, din anul 1989 este unul din fondatorii Mișcării Ecologice din Moldova și în anii 1989-1996 este Membru al Colegiului, Vice-președinte MEM, iar din 2015 – membru de onoare al MEM. Din 1996 până în anul 2020 organizează și este președinte al Asociației Obștești „PRONATURA”. Este promotor activ al acțiunilor practice și educaționale de protecție a mediului la nivel național și regional. A contribuit la organizarea și desfășurarea acțiunilor, forurilor și conferințelor naționale și internaționale ecologice, la organizarea Centrului Regional de Mediu (REC-Moldova) în 1998 și este ales președinte al Consiliului Consultativ REC-Moldova (1999-2002). În calitate de cunoscător al problemelor și legităților funcționării ecosistemelor acvatice, Domnia Sa, a organizat și condus 2 raiduri ecologice în bazinul Nistrului (1976, 1978) cu participarea largă a specialiștilor, savanților, precum reprezentanților mass-media din Republica Moldova și Ucraina. A fost cooptat în calitate de reprezentant al Moldovei la Expediția ecologică internațională pe fluviul Dunărea „Dunărea Albastră - 90” în toamna anului 1990, organizată de un Comitet internațional. Expediția a inclus 123 de participanți din Austria, Bulgaria, fosta Cehoslovacia, fosta Iugoslavia, România, Ungaria și fosta URSS având ca scop evaluarea complexă și soluționarea operativă a problemelor de mediu, unificarea metodologiilor de intercalibrare a analizei stării mediului și de apreciere a stării ecologice a fl. Dunărea. Dl. Petru Cocîrță a evaluat în calitate de Vice-Președinte al Consiliului Științific al Expediției pentru colaborare internațională și a contribuit mult la soluționarea obiectivelor și problemelor operative în bazinul Dunării.

A participat activ cu rapoarte și comunicări la multiple foruri și întruniri: congrese, simpozioane și conferințe internaționale (Arhus, Copenhaga, Moscova, Kiev, Iași, București, Budapesta, Sanct-Petersburg, Roma, Geneva, Strasburg ș.a.).

Deține premii de stat și diplome cu caracter național și internațional: laureat al Premiului de Stat pentru tineri cercetători științifici și specialiști (1980), Premiul Fundației Soros (1994), și altele; deține titlul de „Excelență în protecția mediului al RSS Moldovenească” (1983); Cetățean de onoare a s. Cărpineni (2008); Diplome privind distincțiile „The Albert Einstein Award of Excellence” și „Gold Medal for Moldova” ale Institutului Bibliografic American (2011) etc.

Este menționat cu mai multe diplome de onoare și merit ale Autorității centrale de mediu (1997, 1998, 2005, 2007, 2016), Institutului Național de Ecologie (1997, 2007), Mișcării Ecologice din Moldova (2005), Academiei de Științe a Moldovei (2006), Guvernului Republicii Moldova (2012) și altele.